

มาตรการป้องกันพฤติกรรมรังแกในโรงเรียนของนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา

“Measures to prevent bullying behavior in the school of students
Junior High School In Mueang Songkhla District, Songkhla Province”

วชิระพันธ์ ทองสินธุ์, กนกภรณ์ ผ่องสุวรรณ, คมเดช อินทรวารี, จารุวัฒน์ คงด้วง, วันเฉลิม ศรีอินทร์,

สิทธิกร จูตเดช และสุมิตร จันทร์ศรี*

จันทราทิพย์ สุขุม**

บทคัดย่อ

วิจัยเรื่องมาตรการป้องกันพฤติกรรมรังแกในโรงเรียนของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในอำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาพฤติกรรมรังแกในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ให้ทราบถึงสภาพปัญหาทราบว่าประเทศไทยควรมีมาตรการทางกฎหมายอย่างไรในการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมรังแกในโรงเรียน

จากการศึกษาพบว่ากฎหมายของประเทศไทยที่มีในปัจจุบันนั้นสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมรังแกได้เพียงบางส่วน ซึ่งสภาพปัญหาพฤติกรรมรังแกของนักเรียนนั้นทำให้เห็นว่าการรังแกกันในโรงเรียนนั้นเป็นปัญหาใหญ่และส่งผลกระทบต่อบุคคลที่ถูกกระทำและผู้กระทำอย่างลึกซึ้ง โดยกฎหมายไทยยังไม่ครอบคลุมไปถึงในกรณีดังกล่าวทั้งหมด เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศ พบว่ากฎหมายของต่างประเทศมีการกำหนดให้โรงเรียนในชั้นประถมศึกษาและชั้นมัธยมศึกษาทุกแห่งต้องกำหนดนโยบายเพื่อป้องกันและจัดการการรังแกของนักเรียนในสถาบันของพวกเขา โดยทุกโรงเรียนต้องมีข้อบังคับ นโยบาย ห้ามรังแกในโรงเรียนและต้องมีขั้นตอนการสอบสวนที่ชัดเจน หากในประเทศไทยมีการบัญญัติมาตรการป้องกันพฤติกรรมรังแกในโรงเรียนที่ชัดเจนอาจทำให้ลดปัญหาพฤติกรรมรังแกของเด็กในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : พฤติกรรมรังแก

---

* นิสิตคณะนิติศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยทักษิณ, E-mail : tortonviver_12@hotmail.com

** อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการวิจัย

Abstract

Research for preventing bullying in schools of Junior High School in Mueang Songkhla District, Songkhla Province to know the situation and know what legal measures Thailand should take to solve bullying behavior in schools.

From the study, it is found that the laws of Thailand currently have only partial protection. The problem of student bullying behavior shows that bullying in school is a big problem and has a profound effect on the person being abused and the doer. That law has not yet covered the said case. When compared with foreign law, it is found that the laws of that country stipulate that primary schools and all secondary schools must use these policies to prevent and manage bullying in their institutions. Every school must have regulations, policies, banning bullying in schools, with clear investigation procedures. If in Thailand there is a clear measure to prevent bullying behavior in schools, it may effectively reduce the problem of bullying behavior of children in schools.

Keywords : bullying

บทนำ

พฤติกรรมกรังแก (bullying) เป็นพฤติกรรมก้าวร้าวที่สามารถพัฒนาไปสู่ความรุนแรงได้อีกหลากหลายรูปแบบ ปัญหาพฤติกรรมกรังแกในโรงเรียนถือว่าเป็นปัญหาที่สำคัญและเกิดขึ้นอย่างแพร่หลายทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ซึ่งบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นระหว่างนักเรียน พ่อแม่ผู้ปกครอง ครู ต่างก็รับรู้ถึงปัญหา โดยปัญหาดังกล่าวยังเป็นปัญหาที่น่าวิตกกังวลอย่างยิ่งที่จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต สภาพจิตใจ อารมณ์ ความรู้สึก และร่างกายของนักเรียน ถ้าหากไม่ได้รับการแก้ไขก็จะส่งผลร้ายหรือทำให้เกิดความเสียหายต่อนักเรียนหรือสังคมในอนาคตได้ โรงเรียนเป็นสถานที่หนึ่งที่พบพฤติกรรมกรังแกได้บ่อยครั้ง แต่ที่ผ่านมาผู้ใหญ่มักมองเป็นเรื่องธรรมดาที่เด็กทุกคนจะต้องเผชิญและคิดว่าเป็นเรื่องระดับเดียวกันกับการหยอกล้อหรือการแหย่เล่นกันระหว่างเด็ก ๆ (กอร์ปบุญ ภาวะกุล และปราโมทย์ สุขนิษฐ์. 2554 : 35)

โรงเรียนนอกจากจะเป็นสถานที่ศึกษาแล้วยังเป็นสถานที่ที่รวบรวมสังคมใหม่ๆอันเป็นพื้นฐานของการอยู่ร่วมกัน ซึ่งเป็นการรวมตัวของเด็กหลายๆครอบครัวจากในพื้นที่หรือต่างพื้นที่และมีคุณครูคอยแนะนำให้

คำสั่งสอนที่เปรียบเสมือนพ่อแม่ในการสั่งสอนลูกตนเอง จึงถือว่าโรงเรียนเป็นบ้านหลังที่สองของเด็ก ๆ ซึ่งนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจะอยู่ในช่วงที่เป็นวัยรุ่นฮอร์โมนกำลังพลุ่งพล่าน เมื่อมีการรวมตัวกันเป็นสังคม จึงทำให้เกิดวัฒนธรรมที่เด็กปฏิบัติต่อกันเริ่มมีการรังแกผู้อื่นจึงทำให้โรงเรียนเป็นสถานที่ที่สามารถพบปัญหา ดังกล่าวได้มาก ปัญหาการรังแกในโรงเรียนจึงเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อเด็กนักเรียน ทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ เด็กที่ถูกรังแกจะเสี่ยงต่อการเป็นโรคซึมเศร้า วิตกกังวล รวมถึงการสูญเสียความมั่นใจในตัวเอง ไปจนถึงขั้นคิดฆ่าตัวตาย เพราะทนความกดดันจากการถูกรังแกไม่ไหวจนกลายเป็นความรู้สึกเบื่อหน่าย ไม่อยากไปโรงเรียนหรืออีกทางคือการกลับไปแก้แค้นเอาคืนกับผู้ถูกรังแก ในขณะที่เด็กซึ่งรังแกผู้อื่นนั้น จะเคยชินกับการละเมิดกฎ มีพฤติกรรมต่อต้านสังคม โตขึ้นจะเสี่ยงต่อการเป็นอันธพาล นำเอาความรุนแรงไปใช้ในครอบครัว ส่งผลถึงทำให้เด็กเคยชินกับการใช้ความรุนแรงด้วย

สำหรับประเทศไทยมีเพียงกฎหมายที่เกี่ยวข้องในเรื่องการรังแกนั้น ตามประมวลกฎหมายอาญา เช่น มาตรา 293 ความผิดฐานยุยงให้ผู้อื่นฆ่าตัวตาย มาตรา 326 หมิ่นประมาท ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 ละเมิด รวมไปถึง พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 เป็นต้น ซึ่งกฎหมายเหล่านี้แม้ว่าจะเกี่ยวข้องกับการรังแกในโรงเรียน แต่เรื่องของการบังคับใช้เป็นไปได้ยากกับกรณีของเด็กนักเรียนที่ถูกรังแกในโรงเรียน ในขณะที่วัยรุ่นสังคมไทยกลับไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมกรังแกของนักเรียนอย่างจริงจังเท่าที่ควร ซึ่งแนวทางแก้ปัญหาการรังแกในโรงเรียนในประเทศไทยแม้จะมีความพยายามแก้ปัญหาตลอด แต่ดูเหมือนว่าอาจจะใช้ไม่ได้ผลมากนัก ซึ่งบุคคลที่เกี่ยวข้องจะต้องมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าว ผู้ปกครองของทั้งเด็กที่เป็นฝ่ายรังแกและเป็นฝ่ายที่ถูกรังแก ต้องทำความเข้าใจและโรงเรียนจะต้องมีการปลูกฝังความคิดใหม่ให้ถูกต้องแก่นักเรียน ทั้งนี้จะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าประเทศไทยยังขาดมาตรการการป้องกันการรังแกในโรงเรียนที่เหมาะสมและชัดเจน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาพฤติกรรมกรังแกในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบมาตรการป้องกันการพฤติกรรมกรังแกในโรงเรียนระหว่างประเทศไทยกับต่างประเทศ
3. เพื่อเสนอแนะมาตรการป้องกันการพฤติกรรมกรังแกในโรงเรียนของต่างประเทศนำมาปรับใช้ภายในประเทศไทยให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น

บททวนวรรณกรรม

นิยามของพฤติกรรมกรรมการรังแก ชูตินาถ ศักรินทร์กุล และอลิสสา วัชรสินธุ์. (2557 : 221) อธิบายว่า พฤติกรรมกรรมการรังแกเป็นการกระทำใด ๆ ในทางลบที่บุคคลหนึ่งหรือกลุ่มบุคคลก่อให้เกิดขึ้นโดยเจตนาต่อ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลอื่น ให้ได้รับบาดเจ็บหรือทุกข์ทรมาน ไม่ว่าจะเป็นที่ทางร่างกายหรือทางจิตใจ โดยได้ กระทำซ้ำ ๆ หลายครั้งเป็นเวลานาน อาจเป็นการกระทำโดยตรง เช่น การทำร้ายร่างกาย โดยวิธีการตบตี ผลัก เตะ ต่อย หรือการใช้วาจาทำร้ายจิตใจ ได้แก่ ชมชู้ ล้อเลียน ทำให้อับอาย ตูถูกเหยียดหยาม เป็นต้น และการกระทำโดยทางอ้อม เช่น การปฏิเสธไม่ยอมรับเข้ากลุ่ม หรือถูกให้ออกจากกลุ่ม โน้มน้าวเพื่อนคน อื่นไม่ให้ออกใจ ไม่ให้พูดด้วย ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ อาจเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาความก้าวร้าวไปสู่ความ รุนแรงได้อีกหลากหลายรูปแบบในอนาคต

รูปแบบของพฤติกรรมกรรมการรังแกระหว่างนักเรียนมีรูปแบบที่เกิดขึ้นตามยุคสมัยที่มีการ เปลี่ยนแปลงไปตามความทันสมัยและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และเริ่มมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นจนยากต่อ การคาดการณ์ได้ ซึ่งพฤติกรรมกรรมการรังแกของนักเรียนสามารถจำแนกได้หลากหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ใน การจำแนก โดยผู้วิจัยศึกษารูปแบบการจำแนกตามลักษณะการกระทำ ได้แก่ การรังแกทางร่างกาย (Physical bullying) การรังแกทางวาจา (Verbal bullying) การรังแกทางสังคม (Social bullying) รวมทั้งการรังแก ชมชู้ ซึ่งบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องในการชมเชยรังแกหรือผู้เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ผู้ชมเชยรังแก ผู้ถูกรังแกหรือเหยื่อ และผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์

เกษตรชัย และหิม (2556 : 7) อธิบายว่า สาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมกรรมการรังแกนั้น สามารถสรุปสาเหตุที่สำคัญดังต่อไปนี้ คือ

1. พันธุกรรมและลักษณะความบกพร่องทางร่างกาย
2. สารเคมีในร่างกาย
3. สภาพทางครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดู
4. การเลียนแบบพฤติกรรมจากสิ่งแวดล้อมที่ใช้ความรุนแรง
5. ความต้องการของบุคคล
6. การสอนที่ไม่ดีและกฎระเบียบในโรงเรียน

เมื่อเหตุการณ์การรังแกระหว่างนักเรียนเกิดขึ้นในแต่ละครั้งย่อมส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อม แก่นักเรียนที่ถูกเพื่อนรังแกหรือเหยื่อ ซึ่งผลกระทบบางอย่างจะเกิดขึ้นทันที ในขณะที่ผลกระทบบางอย่าง สามารถสะสมความเคียดขื่นหรือรอยความทรงจำที่ไม่ดีจนกระทั่งโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตได้ โดยนักเรียนที่มี พฤติกรรมกรรมการรังแกจะเป็นผู้ใช้ความรุนแรง ไร้ระเบียบวินัย ไม่เคารพกฎระเบียบ คึกคะนอง ซี้โมโห ไม่มี ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นและไม่รู้สึกรังเกียจและให้อภัยผู้อื่น

วิธีการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ดังต่อไปนี้

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยจากเอกสาร (Documentary research) และเป็นการวิจัยแบบสำรวจจากตัวอย่าง (Sample survey research) ผู้วิจัยเลือกโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา ได้แก่ โรงเรียนเกาะแก้วพิทยาสรรค์, โรงเรียนเทศบาล 5 (วัดหัวป้อมนอก), โรงเรียนนวมินทราชูทิศ ทักษิณ, โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชู จังหวัดสงขลา, โรงเรียนวรนาธิเฉลิม จังหวัดสงขลา เป็นพื้นที่ศึกษาในการทำวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ครูหัวหน้าฝ่ายปกครองและนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือ ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งจะมี ลักษณะของแบบสอบถามที่เป็นลักษณะแบบคำถามปลายเปิด (Open Ended Question)

ผลการศึกษา

จากการลงพื้นที่สำรวจโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา พบว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น มีพฤติกรรมการถูกรังแกทางวาจาสูงที่สุด คือ การล้อชื่อพ่อแม่หรือผู้ปกครอง การใช้คำพูดหยาบคายหรือคำพูดที่รุนแรงที่ทำให้รู้สึกไม่พึงพอใจ รองลงมาคือ พฤติกรรมการถูกรังแกทางร่างกาย คือ การต่อย เตะ ตีหรือผลักแรงๆ พฤติกรรมการรังแกทางสังคม ตามลำดับ นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีอายุต่างกัน และเรียนอยู่ในระดับชั้นเรียนต่างกัน มีพฤติกรรมการถูกรังแกไม่แตกต่างกัน สถานที่ที่นักเรียนถูกรังแกมากที่สุดคือ ในห้องเรียนเวลาที่คุณครูไม่อยู่ และในช่วงเวลาว่างของเด็กนักเรียน ส่วนใหญ่เมื่อถูกรังแก นักเรียนเลือกที่จะปรึกษาเพื่อนนักเรียนด้วยกันมากที่สุด รองลงมาคือ คุณครูและผู้ใหญ่คนอื่น ๆ ตามลำดับ เพื่อพยายามห้ามหรือหยุดการรังแกเป็นรังแกเป็นบางครั้ง นักเรียนส่วนใหญ่พยายามช่วยคนที่ถูกรังแก โดยรวมแล้วนักเรียนคิดว่าคุณครูมีการจัดการปัญหาการรังแกในโรงเรียนพอสมควร แต่นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้สึกหงุดหงิดรำคาญ รู้สึกโกรธแค้นอยากเอาคืน และบางคนรู้สึกอยากตายและรู้สึกเบื่อหน่ายไม่อยากพบเจอกับสังคมภายในโรงเรียน ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่านักเรียนทุกคน ทุกวัย มีโอกาสที่จะมีพฤติกรรมการรังแกได้ และพฤติกรรมการรังแกมีผลต่อด้านจิตใจของนักเรียนไม่น้อย ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งผู้บริหาร คุณครู และผู้ปกครองควรตระหนักและให้ความสำคัญในการแนวทางการป้องกันพฤติกรรมรังแกของนักเรียน

นักเรียนที่มีพฤติกรรมการรังแกมีทั้งในนักเรียนเพศชายและเพศหญิง โดยส่วนใหญ่ในนักเรียนเพศชาย

การรังแกจะเป็นไปในลักษณะทางร่างกาย เช่น การต่อย เตะ ตีหรือผลักแรงๆ รongลงมาคือการรังแกลักษณะทางวาจา เช่น การด่าทอ การใช้คำพูดหยาบคายหรือคำพูดรุนแรง และจะพบการรังแกในลักษณะของการกีดกันทางสังคมน้อยที่สุด ในนักเรียนเพศหญิงจะเกิดการรังแกในลักษณะทางวาจามากที่สุด เช่น การใช้คำพูดรุนแรง การพูดเสียดสี รongลงมาคือการรังแกในลักษณะการกีดกันทางสังคม เช่น การไม่ยอมรับให้เพื่อนนักเรียนเข้ากลุ่มด้วย และพบการรังแกที่เป็นไปในลักษณะทางร่างกาย เช่น การต่อย เตะ ตี น้อยที่สุด จากการศึกษาพฤติกรรมการรังแกส่วนใหญ่เกิดจากที่นักเรียนเคยโดนรังแกมาก่อนแล้วใช้วิธีเดียวกันรังแกคนที่อ่อนแอกว่า

จากการศึกษากฎหมายของต่างประเทศนั้น กฎหมายของต่างประเทศที่ได้กำหนดไว้ในเรื่องพฤติกรรมการรังแก พบว่า**ประเทศฟิลิปปินส์** มีกฎหมาย REPUBLIC ACT NO. 10627 ได้กำหนดให้โรงเรียนในชั้นประถมศึกษาและชั้นมัธยมศึกษาทุกแห่งต้องใช้กฎหมายดังกล่าวเพื่อป้องกันและจัดการการรังแกในสถาบันของพวกเขา โดยมุ่งลดการใช้ความรุนแรงหรือที่มีการกระทำซ้ำ ๆ ของนักเรียนหนึ่งคนหรือมากกว่านั้นที่มีพฤติกรรมการรังแกไม่ว่าจะเป็นการเขียนหรือทางวาจาหรือทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือมีการกระทำใด ๆ มุ่งก่อให้เกิดผลต่อนักเรียนผู้ถูกกระทำให้เกิดความกลัวจากการกระทำหรือด้านอารมณ์หรือความเสียหายต่อทรัพย์สิน มีการรายงานของบุคคลที่เห็นเหตุการณ์จากการข่มเหงรังแก มีผู้ดำเนินการทางวินัย มีโปรแกรมฟื้นฟูสมรรถภาพสำหรับผู้รังแก มีกลยุทธ์และขั้นตอนการกลั่นแกล้งรังแกภายในโรงเรียน มีกลไกในการดำเนินการและต้องมีการรายงานข้อมูลและสถิติประจำปีของโรงเรียน ใน**ประเทศสหรัฐอเมริกา รัฐแคลิฟอร์เนีย** มีกฎหมาย California Education Code 48900 กำหนดว่า ทุกโรงเรียนต้องมีมาตรการห้ามรังแกในโรงเรียนโดยต้องมีขั้นตอนการสอบสวนที่ชัดเจน และเจ้าหน้าที่โรงเรียนสามารถสั่งพักการเรียนหรือไล่ออกได้ สำหรับนักเรียนที่มีการกระทำหรือความประพฤติหรือทางวาจาที่รุนแรง รวมถึงการสื่อสารที่ทำเป็นลายลักษณ์อักษรหรือวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ที่มุ่งกระทำต่อนักเรียนทำให้เกิดความกลัวหรือเป็นอันตรายต่อร่างกายหรือทรัพย์สินที่กระทบต่อสุขภาพร่างกายและสุขภาพจิตใจของผู้ถูกลั่นแกล้ง ในกรณีที่สอบสวนแล้วพบว่ามีการกลั่นแกล้งในโรงเรียนเกิดขึ้นจริง มีการกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้กระทำผิด ส่วน**รัฐนิวเจอร์ซีย์** มีกฎหมาย New jersey Section 18a:37-2 - Causes for suspension, expulsion of pupils. กำหนดมาตรการที่เกี่ยวกับนักเรียนที่มีความผิดที่จิตใจหรือการต่อต้านอำนาจของครูหรือจากการใช้คำหยาบคาย ไม่ว่าจะเป็พฤติกรรมการรังแกทางกการกระทำใด ๆ ที่เป็นลายลักษณ์อักษรวาจาหรือการสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ใด ๆ เช่น เชื้อชาติ, สีผิว, ศาสนา, บรรพบุรุษ, ชาติดำเนิน, เพศ, รสนิยมทางเพศและการแสดงออกหรือความพิการทางร่างกายจิตใจ ในเรื่องของการบังคับใช้กฎหมายในบริเวณโรงเรียน การรายงานความผิดที่ต้องสงสัยและการกระทำผิดนั้น ๆ ซึ่งการลงโทษเป็นการพักการเรียนหรือไล่นักเรียนออกจากโรงเรียน และ**สหราชอาณาจักร** มีกฎหมาย Education and Inspections Act 2006 เป็นกฎหมายที่

กำหนดให้ครูของโรงเรียนต้องกำหนดมาตรการที่จะดำเนินการเพื่อให้มีการส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัยในตนเอง โดยต้องดำเนินการตามมาตรการในกฎหมายนี้ในทุกโรงเรียน รวมถึงมีบทลงโทษสำหรับการไม่ปฏิบัติตาม ปรากฏว่ารูปแบบของกระบวนการมีลักษณะคล้ายคลึงกับประเทศไทยโดยอ้างอิงจากงานวิจัยของ ฟราน ทอมป์สัน กล่าวคือเป็นนโยบายที่เปิดกว้างทำให้โรงเรียนอังกฤษมีมาตรการรับมือปัญหารังแกกันในหมู่เด็ก หลากหลายมาก ตั้งแต่การป้องกัน การขอความร่วมมือจากเพื่อนนักเรียน มาตรการเชิงรุกอย่างการบรรจุ กิจกรรมที่ทำให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กันในหลักสูตร หรือวิธีใหม่ ๆ อย่างการฝึกให้เด็กกล้าพูดและปกป้องตัวเอง

อภิปรายผลและข้อเสนอการวิจัย

พฤติกรรมการรังแกในโรงเรียน(Bullying) เป็นพฤติกรรมที่มีความรุนแรงทำให้เกิดผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อผู้ที่รังแกและผู้ที่ถูกรังแก โดยผู้ที่ถูกรังแกจะเกิดความเครียด ซึมเศร้า หรือปัญหาอื่น ๆ อีกมากมาย จนนำไปสู่การแก้ปัญหาโดยใช้ความรุนแรงหรือคิดทำร้ายตัวเองจนถึงขั้นฆ่าตัวตาย ส่วนผู้ที่รังแก นั้นเมื่อรังแกผู้อื่นอย่างต่อเนื่องหรือบ่อยครั้งก็จะส่งผลให้มีพฤติกรรมเป็นผู้ที่ใช้ความรุนแรง

ปัญหาพฤติกรรมการรังแกในโรงเรียนเป็นปัญหาที่ถูกสังคมมองข้ามและไม่ให้ความสำคัญเนื่องจากมองว่าพฤติกรรมการรังแกเป็นเพียงการหยอกล้อกันระหว่างนักเรียน โดยไม่มีมาตรการทางกฎหมาย หรือวิธีการในการแก้ไขและจัดการปัญหา ทำให้ปัญหาดังกล่าวยังคงมีอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งจากการศึกษาและลงพื้นที่สำรวจโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายของงานวิจัยพบว่า พฤติกรรมการรังแกยังคงเกิดขึ้นในโรงเรียนและเกิดผลกระทบต่อนักเรียน ซึ่งกฎหมายไทยมีกฎกระทรวงกำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษาพ.ศ.2548 ได้กำหนดให้โรงเรียนหรือสถานศึกษาสามารถกำหนดระเบียบว่าด้วยความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษาได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎกระทรวง ปรากฏว่าโรงเรียนจัดให้มีคู่มือนักเรียนและผู้ปกครองของแต่ละโรงเรียนที่ระบุเกี่ยวกับระเบียบต่าง ๆ ที่คอยควบคุมความประพฤติของนักเรียน ที่ยังขาดความชัดเจนในเรื่องพฤติกรรมการรังแกในเรื่องการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยตรง

จากการวิจัยพบว่ากฎหมายของต่างประเทศที่เป็นมาตรการป้องกันพฤติกรรมการรังแกในโรงเรียน มีดังนี้

กฎหมายของประเทศฟิลิปปินส์นั้นมีกระบวนการ ในการจัดการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมการรังแกในโรงเรียนโดยเมื่อมีการรายงานการกระทำที่เป็นการรังแกให้ดำเนินการช่วยเหลือทันทีโดยการตรวจสอบการรังแก นอกจากนี้ยังมีการฟื้นฟูให้ผู้เสียหายมีความรู้สึกปลอดภัยและยังมีการปกป้องบุคคลหรือพยานที่น่าเชื่อถือเกี่ยวกับการรังแกมารายงาน และยังมีทำให้คำปรึกษาที่เหมาะสมสำหรับผู้กระทำผิด เหยื่อและสมาชิกในครอบครัวของนักเรียนดังกล่าว

กฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาในรัฐแคลิฟอร์เนียนั้นมีกระบวนการในการจัดการแก้ไขปัญหา

พฤติกรรมการรังแกในโรงเรียนโดย เมื่อนักเรียนได้กระทำความผิดต่อไปนี้ เช่น การจงใจใช้ความรุนแรงต่อบุคคลอื่นยกเว้นการป้องกันตัว หรือกระทำความกอนาจาร เป็นต้น นักเรียนจะไม่ถูกพักการเรียนหรือถูกไล่ออกแต่อาจถูกพักการเรียนหรือถูกไล่ออกได้โดยให้เป็นดุลยพินิจของครูหัวหน้าระดับชั้นหรือผู้อำนวยการใหญ่ของโรงเรียนที่นักเรียนนั้นศึกษาอยู่เป็นผู้พิจารณา

กฎหมายประเทศสหรัฐอเมริกาในรัฐนิวเจอร์ซีย์นั้น มีกระบวนการในการจัดการพฤติกรรมการรังแกในโรงเรียน โดยตามกฎหมายของรัฐนิวเจอร์ซีย์ทางโรงเรียนจะต้องกำหนดคำนิยามของคำว่า พฤติกรรมการรังแก ต่อมาหากมีการกระทำความผิดตามกฎหมาย ข้อบังคับที่กำหนดไว้นั้นก็จะต้องตั้งกรรมการขึ้นมาพิจารณาเพื่อทำการสอบสวนการกระทำความผิดดังกล่าว ก่อนที่จะเริ่มการสอบสวนโรงเรียนสามารถตัดสินใจได้ว่าการร้องเรียนนั้นอยู่ภายใต้กฎหมายของรัฐหรือไม่ การสอบสวนควรเสร็จสิ้นโดยเร็วที่สุดและไม่เกิน 10 วันนับจากวันที่มีการรายงานการรังแกเป็นลายลักษณ์อักษร ภายในสองวันหลังจากเสร็จสิ้นการสอบสวนจะต้องรายงานผลการตรวจสอบกับหัวหน้ากรรมการ โดยหัวหน้ากรรมการจะเป็นผู้ตัดสินว่าจะต้องลงโทษหรือกระทำการอย่างไรต่อไป ไม่ว่าจะเป็นการย้ายโรงเรียน ลงโทษทางวินัย หรือดำเนินการอย่างอื่นที่เหมาะสม เป็นต้น โดยผลการสอบสวนจะต้องรายงานต่อคณะกรรมการการศึกษา คำตัดสินเป็นลายลักษณ์อักษร

กฎหมายประเทศอังกฤษมีกระบวนการในการจัดการพฤติกรรมการรังแกในโรงเรียน โดยตามกฎหมายทางโรงเรียนจะต้องกำหนดคำนิยามของคำว่า การรังแก เมื่อได้คำนิยามโรงเรียนต้องกำหนดวิธีการป้องกัน เช่น การจัดอบรมเกี่ยวกับจรรยาบรรณเพื่อพฤติกรรมที่ดี หรือจัดหลักสูตรที่สอนเกี่ยวกับปัญหาการรังแก เป็นต้น เนื่องจากการรังแกมีความรุนแรงหลายระดับ จึงต้องมีกระบวนการในการตรวจสอบเหตุการณ์ที่นักเรียนถูกกล่าวหาว่าได้ทำการรังแก ตรวจสอบโดยคณะกรรมการที่ทางโรงเรียนแต่งตั้งขึ้น นอกจากนี้ยังมีกระบวนการในการเยียวยาผู้ถูกรังแกโดยเยียวยาในทั้งด้านจิตใจและร่างกายเพื่อให้แน่ใจว่านักเรียนผู้ถูกรังแกสามารถเข้าเรียนได้อย่างปกติสุข

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย คือ ให้มีการบัญญัติมาตรการป้องกันพฤติกรรมการรังแกในโรงเรียนที่ชัดเจน เพื่อลดปัญหาพฤติกรรมการรังแกของเด็กในโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น แนวทางการบัญญัติมาตรการป้องกันพฤติกรรมการรังแกในโรงเรียนจึงเป็นเรื่องสำคัญ ดังนี้

1. ประเทศไทยควรมีการกำหนดนิยามพฤติกรรมการรังแกให้มีความชัดเจน โดยการปรับใช้นิยามพฤติกรรมการรังแกของประเทศฟิลิปปินส์(Anti-Bullying Act of 2013) มาเป็นแนวทางในการบัญญัติมาตรการป้องกันพฤติกรรมการรังแกในโรงเรียน หากมีมาตรการป้องกันที่ชัดเจนก็จะทำให้ประเทศไทยสามารถช่วยลดปัญหาพฤติกรรมการรังแกในโรงเรียนได้

2. ประเทศไทยจึงควรมีการบัญญัติมาตรการป้องกันพฤติกรรมการรังแกในโรงเรียนเพิ่มเติมไว้ในกฎกระทรวงกำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ.2548 โดยกำหนดให้โรงเรียนมัธยมทุกโรงเรียนมีมาตรการป้องกันพฤติกรรมการรังแก และให้โรงเรียนกำหนดขั้นตอนการจัดการปัญหาดังกล่าว เนื่องจากในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีมาตรการที่จะป้องกันพฤติกรรมการรังแกในโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน

รายการอ้างอิง

เกษตรชัย และหิม. (2556). พฤติกรรมการรังแกของนักเรียน. สงขลา : คณะศิลปศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

กอร์ปบุญ ภาวะกุล และปราโมทย์ สุคนิษฐ์. (2554). “การศึกษาพฤติกรรมรังแกเชื่อมโยงกับระดับความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเองในโรงเรียนมัธยมแห่งหนึ่งกรุงเทพมหานคร,” วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย. ปีที่56(ฉบับที่1), หน้า35.

ชุตินาถ ศักรินทร์กุล และอลิสา วัชรสินธุ์. (2557). “ความรุนแรงของการข่มเหงรังแกและปัจจัยด้านจิตสังคมที่เกี่ยวข้องในเด็กมัธยมต้น เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่,” วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย. ปีที่59(ฉบับที่3), หน้า221.

RA 10627: The Anti-Bullying Act. สืบค้นวันที่ 25 พฤศจิกายน 2562, จากเว็บไซต์ :

<https://elegal.ph/republic-act-no-10627-theanti-bullying-act/>

Workpoint News. (2561). ศึกษาจากทั่วโลก เด็กรังแกกันในโรงเรียน แก้ปัญหาอย่างไร. สืบค้นเมื่อวันที่25

พฤศจิกายน 2562, จากเว็บไซต์ : <https://workpointnews.com/2018/10/11/>